

Ιάκωβος Γ.Μαθιουδάκης

Επικ. καθηγητής, Δικηγόρος (ΑΜ 4985)

Οδός Πολυτεχνείου 47 - 54625 - Θεσσαλονίκη

Τηλ./φαξ: 2310-536960 email: imathioud@law.auth.gr

Γνωμοδοτικό Σημείωμα

I. Ιστορικό.

Για τις ανάγκες του παρόντος γνωμοδοτικού σημειώματος ετέθησαν υπόψη μας από την «Ομοσπονδία Τελωνειακών Υπαλλήλων Ελλάδος» τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

1. Μετά την περιέλευση των καθ' ύλη και κατά τόπο αρμοδιοτήτων του Β Τελωνείου Ν.Θεσσαλονίκης στο Α Τελωνείο Ν. Θεσσαλονίκης και την αναδιάρθρωση του τελευταίου με την αρ. Δ.ΟΡΓ.Α 1094448/10-7-2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών (ΦΕΚ 1574 Β/27-7-2015) με τροποποίηση της απόφασης Δ6Α 1058824 ΕΞ 2014/8-4-2014 (Β 865, 1079 και 1846) του ίδιου οργάνου καθορίσθηκαν η δομή, η οργάνωση, τα Τμήματα και οι αρμοδιότητες του εν λόγω Α Τελωνείου.
2. Οι εγκαταστάσεις του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης βρίσκονται στο Λιμένα Θεσσαλονίκης, τον οποίον διαχειρίζεται η ΟΛΘ ΑΕ. Σε αυτόν υφίσταται χώρος «Ελεύθερης Ζώνης», ήτοι περίφρακτος, φυλασσόμενος χώρος, που διατίθεται ειδικά για την προσωρινή εναπόθεση εμπορευμάτων προς περαιτέρω διακίνηση, είτε στο εσωτερικό της χώρας, είτε στο εξωτερικό. Πρόκειται για ιδιαίτερο τμήμα του τελωνειακού εδάφους της κοινότητας. Επειδή ο φορέας διαχείρισης της Ελεύθερης Ζώνης (ΟΛΘ Α.Ε.) δεν έχει δημιουργήσει χώρο προσωρινής εναπόθεσης εμπορευματοκιβωτίων εντός αυτής, τα εμπορεύματα υπό καθεστώς εξαγωγής εναποτίθενται σε ιδιωτικούς χώρους φύλαξης εκτός του Λιμένος και του

Τελωνείου («Μάντρες»). Η εν λόγω «Ελεύθερη Ζώνη» διαθέτει ως μοναδικό σημείο εισόδου-εξόδου εμπορευμάτων την Πύλη 16. Τα εμπορευματοκιβώτια (κοντέινερ) προς εξαγωγή εισέρχονται από την Πύλη 16, λαμβάνουν χώρα οι προβλεπόμενες (αυξημένης βαρύτητας) τελωνειακές εργασίες, διαδικασίες και διατυπώσεις από τον υπάλληλο, που εκτελεί υπηρεσία στην συγκεκριμένη Πύλη, όπως έλεγχοι, ανάλυση κινδύνου (καθήκοντα Προϊσταμένου τελωνισμού και ελεγκτή) και ταυτοποίηση, και εν συνεχεία (τα εμπορεύματα) φορτώνονται άμεσα σε πλοίο εντός του σταθμού εμπορευματοκιβωτίων στην Ελεύθερη Ζώνη. Πρόκειται, επομένως, για την Πύλη με την πλέον υψηλή εμπορευματική κίνηση εντός του Τελωνείου, καθώς μέσω αυτής διακινούνται φορτία από μεγάλες ναυτιλιακές εταιρίες (μεταξύ άλλων οι Maersk, CMA, Cosco, ZIM, MSE, ARKAS, Σαμοθρακίτης κ.α.).

1. Το ωράριο του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης καθορίστηκε πρόσφατα από Δευτέρα έως και Παρασκευή 7:30-19:00 και κατόπιν σχετικής αίτησης και με δαπάνες ορισμένου ενδιαφερομένου και προς εξυπηρέτησή του κατά το Σάββατο και την Κυριακή (βλ. κατωτέρω, την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ΔΤΔ Α 1060878 ΕΞ 2016, ΦΕΚ Β' 1223/2016).

Με διαδοχικές αποφάσεις κατανομής προσωπικού η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Α' Τελωνείου όρισε γενικά Γ' βάρδια κατά τις ώρες 22.00-6.00, μεταξύ άλλων, στην Πύλη 16 χωρίς να έχει υποβληθεί ορισμένη αίτηση ή αιτήσεις από ενδιαφερομένους (βλ. ενδεικτικά την αρ. πρωτ. 53092/31-10-2017 απόφαση κατανομής προσωπικού μηνός Νοεμβρίου 2017 και το επισυναπτόμενο πρόγραμμα της Πύλη 16). Με την πεποίθηση ότι οι αποφάσεις αυτές αντίκεινται στο προαναφερόμενο κανονιστικό πλαίσιο του ωραρίου του Α Τελωνείου, αλλά και λόγω των διαχρονικών προβλημάτων, που αντιμετώπιζαν οι τελωνειακοί υπάλληλοι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους στην Πύλη 16, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι το προβλεπόμενο από τις διατάξεις ωράριο διασφαλίζει την απρόσκοπτη εμπορευματική διακίνηση, η Ομοσπονδία Τελωνειακών Υπαλλήλων Ελλάδος (Ο.Τ.Υ.Ε) προκήρυξε απεργία διαρκείας από τις 16 Σεπτεμβρίου 2017 στην Πύλη 16 κατά την Γ βάρδια (από 22.00 έως 6.00) με την αρ. πρωτ. 193/6-9-2017 Απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της. Η εν λόγω απεργία συνεχίζεται έως σήμερα. Κατά τη διάρκεια της απεργίας συνεχίσθηκε η έκδοση των προαναφερόμενων, μηνιαίων αποφάσεων της Προϊσταμένης Διεύθυνσης Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης περί ορισμού Γ' βάρδιας για την Πύλη 16 τις ώρες 22.00 έως 6.00 (βλ. ενδεικτικά το πρόγραμμα εξωτερικής

υπηρεσίας Πύλης 16 μηνός Μαρτίου 2018). Οι αποδοχές όσων τελωνειακών υπαλλήλων συμμετείχαν στην απεργία περιεκόπησαν για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα.

II. Ερωτήματα

Ενόψει του ανωτέρω ιστορικού ετέθησαν υπόψη μας από την ανωτέρω Ομοσπονδία τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποιο είναι το νόμιμο ωράριο των υπηρετούντων στην Πύλη 16 τελωνειακών υπαλλήλων του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης και εάν η ανωτέρω Γ' βάρδια εντάσσεται σε αυτό.
- Ποιος διαθέτει αρμοδιότητα καθορισμού του νομίμου ωραρίου των τελωνειακών υπαλλήλων για την Πύλη 16 και ειδικότερα εάν τέτοια αρμοδιότητα διαθέτει ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης του Α' Τελωνείου και σε καταφατική περίπτωση υπό ποιες προϋποθέσεις.
- Εάν κατά τον χρόνο της προαναφερόμενης απεργίας στην Γ' βάρδια της Πύλης 16 επιτρέπεται περικοπή των αποδοχών των υπαλλήλων.
- Εάν πρέπει να καταβάλλονται από τους συναλλασσομένους τα Δικαιώματα Εκτέλεσης Τελωνειακών Εργασιών (ΔΕΤΕ), εφόσον οι τελωνειακοί εργάζονται πέραν του ωραρίου από 07:30 έως 19:00 τις καθημερινές, όπως συμβαίνει με την Γ βάρδια της Πύλης 16.

II. Απαντήσεις.

A. Ως προς το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα: Το νόμιμο ωράριο των τελωνειακών υπαλλήλων και οι σχετικές αποφάσεις του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης του Τελωνείου.

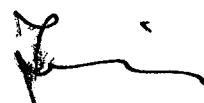
1. Νομοθετικό Πλαίσιο.

3
↓

Σύμφωνα με το άρ. 29 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007, ΦΕΚ Α' 26/2007, όπως ισχύει) με τίτλο «Χρόνος παροχής εργασίας»: «1. Ο υπάλληλος παρέχει την εργασία του **μέσα στον οριζόμενο από τις κείμενες γενικές ή ειδικές διατάξεις χρόνο.** 2. Εφόσον έκτακτες και εξαιρετικές υπηρεσιακές ανάγκες το επιβάλλουν, ο υπάλληλος οφείλει να εργαστεί και πέρα από το χρόνο εργασίας ή σε μη εργάσιμες ημέρες. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στον υπάλληλο αποζημίωση σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις».

Το άρ. 5 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, ΦΕΚ Α'265/ 2001) με τίτλο «Ωράριο Λειτουργίας» ορίζει ειδικότερα για τις τελωνειακές υπηρεσίες τα ακόλουθα: «**Η εκτέλεση τελωνειακών εργασιών και διατυπώσεων διενεργείται κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες των Δημοσίων Υπηρεσιών. Για τις ανάγκες όμως του εμπορίου, καθώς και για την εξυπηρέτηση των επιβατών, που διακινούνται μέσω των Διεθνών Λιμένων, Αερολιμένων και των Μεθοριακών Τελωνειακών Αρχών εισόδου - εξόδου, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ιδιαίτερο ωράριο λειτουργίας των Τελωνειακών Αρχών. Οι Προϊστάμενοι των Τελωνειακών Αρχών δύνανται να επιτρέπουν, μετά από αίτηση και με δαπάνες του ενδιαφερομένου, την εκτέλεση τελωνειακών εργασιών και διατυπώσεων και πέραν των εργάσιμων ημερών και ωρών.**

Βάσει, μεταξύ άλλων, της προαναφερόμενης εξουσιοδοτικής διάταξης το ωράριο λειτουργίας του Α Τελωνείου Θεσσαλονίκης καθορίστηκε με την αρ. ΔΤΔ Α 1060878/7-4-16 ΕΞ 2016 (ΦΕΚ Β' 1223/27-4-2016) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με τίτλο «Ανακαθορισμός ωραρίου λειτουργίας Τελωνείων Αερολιμένα 'Ελ.Βενιζέλος', Ε, ΣΤ Πειραιά και Α Θεσσαλονίκης για την διεκπεραίωση τελωνειακών διατυπώσεων» από 1-6-2016 ως εξής (άρ. 1 παρ. 4): «**Το Α' Τελωνείο Θεσσαλονίκης λειτουργεί με νέο ωράριο για τη διεκπεραίωση τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων, από Δευτέρα έως και Παρασκευή 7:30-19:00. Σάββατο και Κυριακή το Τελωνείο λειτουργεί κατόπιν σχετικής αίτησης, με δαπάνες και έξοδα του αιτούντος.** Το άρ. 2 παρ. 1 της ίδιας υπουργικής απόφασης προέβλεπε ότι: «**το ανωτέρω ωράριο λειτουργίας των Τελωνείων ... αξιολογείται και ανακαθορίζεται αναλόγως όποτε χρειάζεται, με βάση τις δυνατότητες της τελωνειακής υπηρεσίας και τις ανάγκες της εμπορευματικής κοινότητας**» ενώ κατά την παρ. 2 του άρ. 2 η εν λόγω υπουργική απόφαση ετέθη σε ισχύ από την δημοσίευσή της στο ΦΕΚ. Με την τροποποιητική αρ. ΔΤΔ Α 1080981/27-5-2016 ΕΞ 2016 (ΦΕΚ Β 1542/31-5-2016) απόφαση του ίδιου υπουργού προστέθηκε ότι: «**Τα Τελωνεία δύνανται να λειτουργούν και πέραν των ανωτέρω καθοριζόμενων ωρών και**

ημερών κατόπιν σχετικής αίτησης των ενδιαφερομένων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία».

Κατά το άρ. 49 παρ. 1 του Ν. 1591/1986 «Ρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία, θέσπιση μέτρων για την πάταξη της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 50), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. 7 του Ν. 2873/2000 «Φορολογικές ελαφρύνσεις και απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 285), ορίσθηκε ότι: «Οι διατάξεις του άρθρου 49 του ν.1591/1986 (ΦΕΚ 50 Α'), όπως αυτές συμπληρώθηκαν με την παράγραφο 3 του άρθρου 20 του ν.2753/1999, αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 49: 1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, είναι δυνατόν να καθορίζονται θέματα κανονισμού λειτουργίας των Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και οι αρμοδιότητες, τα καθήκοντα και οι ευθύνες των Προϊσταμένων και των λοιπών υπαλλήλων τους. Με τα ίδια διατάγματα είναι επίσης δυνατόν να προβλέπεται η λειτουργία των Τμημάτων των παραπάνω Υπηρεσιών σε μη αυτοτελή Γραφεία, στα οποία κατανέμονται οι εργασίες των Τμημάτων αυτών.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών είναι δυνατόν να ορίζονται τα τηρούμενα από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών βιβλία, στοιχεία, δελτία και έντυπα, καθώς και ο τρόπος τήρησης και ενημέρωσης αυτών.» Κατά το αρ. 1 του ΠΔ 231/2007 (Α 265/26-11-2007) με τίτλο «Κανονισμός αρμοδιοτήτων και καθηκόντων των Τελωνειακών Υπαλλήλων και της λειτουργίας των Περιφερειακών Τελωνειακών Αρχών του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών»: «Στον παρόντα κανονισμό καθορίζονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των Τελωνειακών Υπαλλήλων των Περιφερειακών Τελωνειακών Αρχών, που επιβάλλονται ή προκύπτουν: α) από τον Υπαλληλικό Κώδικα και τις λοιπές διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα γενικής συμπεριφοράς του προσωπικού των Δημοσίων Υπηρεσιών β) από την εθνική και κοινοτική τελωνειακή καθώς και τη συναφή νομοθεσία που αφενός προσδιορίζει τις λειτουργίες και διαδικασίες που υφίστανται στα Τελωνεία και αφετέρου ρυθμίζει τον τρόπο άσκησης, από μέρους των Τελωνειακών Αρχών, του δικαιώματος του Κράτους για έλεγχο των διακινουμένων διεθνώς εμπορευμάτων και προσώπων, προς εξασφάλιση των εσόδων, η είσπραξη των οποίων έχει ανατεθεί στην Τελωνειακή Υπηρεσία, καθώς και για την τήρηση των απαγορευτικών και περιοριστικών διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά. 2. Τελωνειακοί είναι οι υπάλληλοι των Κλάδων Τελωνειακών, κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ καθώς και των αντίστοιχων προσωρινών Κλάδων, όπως αυτοί προσδιορίζονται από τις σχετικές οργανωτικές

διατάξεις», ενώ κατά το άρ. 4 του ίδιου ΠΔ με τίτλο « Γενικές Υποχρεώσεις»: «1. Οι Τελωνειακοί Υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να εκτελούν τα καθήκοντα τους σύμφωνα με τις επιταγές του Υπαλληλικού Κώδικα και των άλλων σχετικών διατάξεων. Ειδικότερα υποχρεούνται: α) ... ε) να τηρούν απαρέγκλιτα το ωράριο εργασίας του Τελωνείου, όπως αυτό καθορίζεται από τις σχετικές διατάξεις». Στο άρ. 5 του ίδιου ΠΔ απαριθμούνται και διακρίνονται τα τελωνειακά καθήκοντα, ενώ σύμφωνα με το άρ. 6 με τίτλο «Ανάθεση καθηκόντων»: «1. Καθήκοντα υπηρεσίας εντός και εκτός του Τελωνείου ασκούν υπάλληλοι των Κλάδων Τελωνειακών, κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και των αντίστοιχων προσωρινών κλάδων. 2. Οι υπάλληλοι των Κλάδων Τελωνειακών, κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, των αντίστοιχων προσωρινών Κλάδων και του Κλάδου ΥΕ 1 Επιμελητών Τελωνείων (οι τελευταίοι μόνο για καθήκοντα φρούρησης φύλαξης) εκτελούν νυκτερινή υπηρεσία και υπηρεσία πρωινή, απογευματινή ή νυκτερινή κατά τις εξαιρέσιμες ή αργίες, **με προτεραιότητα στην εκτέλεση της υπηρεσίας αυτής των υπαλλήλων, οι οποίοι έχουν τα λιγότερα χρόνια υπηρεσίας**. Ειδικότερα, οι ανωτέρω υπάλληλοι, εκτελούν νυκτερινή εργασία κατά κατηγορία και βαθμό ως εξής:

α) κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, με βαθμό Δ, αναλογικά, **μέχρι και τέσσερις (4) νύκτες ανά μήνα**

β) κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, με βαθμό Γ, αναλογικά, **μέχρι και τρεις (3) νύκτες ανά μήνα**

γ) κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, με βαθμό Β, αναλογικά, **μέχρι και δύο (2) νύκτες ανά μήνα**

δ) κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, με βαθμό Α, αναλογικά, **μέχρι μία (1) νύκτα ανά μήνα**.

Σε περίπτωση που οι υπάλληλοι των ανωτέρω περιπτώσεων δεν επαρκούν για τη νυκτερινή εργασία, η εργασία αυτή προσαυξάνεται ανά μία (1) ή δύο (2) νύκτες για κάθε μία από τις ανωτέρω κατηγορίες. Εξαιρούνται από την υποχρέωση εκτέλεσης νυκτερινής υπηρεσίας ο Προϊστάμενος του Τελωνείου, ο Υποδιευθυντής, ο Προϊστάμενος Υποδιεύθυνσης, οι υπάλληλοι με δυσίατα νοσήματα ή αναπηρία άνω του 67%, οι έγκυοι υπάλληλοι, οι μητέρες υπάλληλοι με τέκνα ηλικίας μέχρι τριών (3) ετών, καθώς και οι πατέρες υπάλληλοι όταν έχουν την επιμέλεια με τέκνα ηλικίας μέχρι τριών (3) ετών, επίσης. Εφόσον υπάρχει υπηρεσιακή δυνατότητα και κατά την κρίση του Προϊσταμένου του Τελωνείου, εξαιρούνται της νυκτερινής υπηρεσίας οι Προϊστάμενοι Τμημάτων και οι πολύτεκνοι υπάλληλοι που έχουν τέκνα ηλικίας μέχρι τριών (3) ετών, καθώς και οι υπάλληλοι που έχουν υπερβεί το 60ό έτος».

Σύμφωνα, περαιτέρω, με το άρ. 7 του ανωτέρω ΠΔ με τίτλο «Δελτίο Υπηρεσίας Τελωνείου»: «1. Με απόφαση του Προϊσταμένου του Τελωνείου, ύστερα από εισήγηση του Προϊσταμένου του Τμήματος Διοικητικής Υποστήριξης, εκδίδεται το δελτίο υπηρεσίας με το οποίο: α) γίνεται η ανάθεση καθηκόντων στο προσωπικό για την υπηρεσία εντός και εκτός του Τελωνείου β) κατανέμονται, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες, όλοι οι υπάλληλοι στα Τμήματα και στις λοιπές εργασίες για την "Εξωτερική Υπηρεσία" του Τελωνείου και γ) ορίζεται η υπηρεσία κατά τις αργίες και εξαιρέσιμες, καθώς και η νυκτερινή υπηρεσία από τους υπαλλήλους της παρ. 2 του άρθρου 6. 2. Με το ίδιο δελτίο και σύμφωνα με τις λειτουργικές ανάγκες και τον όγκο εργασιών του Τελωνείου: α) ... ανατίθενται καθήκοντα Προϊσταμένου Τμήματος Τελωνισμού ή Προϊσταμένου άλλου Τμήματος σε υπαλλήλους του Τελωνείου που διαθέτουν επαρκή κατάρτιση και εμπειρία στα σχετικά αντικείμενα, σε περιπτώσεις λειτουργίας Τελωνείων σε εικοσιτετράωρη βάση, καθώς και για τις ώρες που δεν λειτουργούν τα οικεία Τμήματα του Τελωνείου β) ανατίθενται καθήκοντα ελέγχου εμπορευμάτων (ελεγκτή), της παρ. 3 του άρθρου 6, σε υπαλλήλους του Τελωνείου γ) κατανέμονται οι εργασίες μεταξύ των ομοίων Τμημάτων του Τελωνείου, στην περίπτωση που στη διάρθρωση του προβλέπονται περισσότερα του ενός δ) ορίζονται οι υπάλληλοι ή τα αντίστοιχα Γραφεία για την εκτέλεση των εργασιών εκείνων, που με το σύστημα (Ο.Π.Σ.Τ.) παρέχεται η δυνατότητα εκτέλεσης τους από περισσότερες της μιας θέσεως εργασίας [όπως καταχώρηση παραστατικών, έκδοση Άδειας Παράδοσης Τελωνισθέντων Εμπορευμάτων (Α.Π.Τ.Ε.)], πέραν των όσων ορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος ε) δύνανται, προσωρινά, να συγχωνεύονται ή να αναπτύσσονται τα Γραφεία που προβλέπονται με το παρόν διάταγμα, καθώς και να λειτουργούν τυχόν κλιμάκια ή φυλάκια μέχρι την έκδοση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Τελωνείου, με τον οποίο και θα προσδιορισθούν στην τελική τους μορφή στ) ανατίθενται μέρος των προβλεπόμενων καθηκόντων των υπευθύνων Γραφείων και στους λοιπούς υπαλλήλους των ιδίων Γραφείων ζ) ορίζεται, επί συνοριακών Τελωνείων, υπηρεσία απογευματινής βάρδιας του Υποδιευθυντή τρεις φορές τουλάχιστον την εβδομάδα η) περιλαμβάνεται κάθε άλλη ρύθμιση αναγκαία για τη λειτουργία του Τελωνείου. 3. Το δελτίο υπηρεσίας εκδίδεται κάθε μήνα για την εσωτερική υπηρεσία και κάθε εβδομάδα για την εξωτερική υπηρεσία του Τελωνείου και υποβάλλεται έγκαιρα στην οικεία Τελωνειακή Περιφέρεια ή τυχόν άλλη εποπτεύουσα αρχή, προς ενημέρωση. Τα χρονικά αυτά διαστήματα μπορεί να αυξομειώνονται ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες κάθε Τελωνείου».

Εκδόθηκαν, επίσης, στο ίδιο πλαίσιο δύο εγκύκλιες διαταγές του Υπουργού Οικονομικών. Η αρ. πρωτ. ΔΤΔ Α 1084031 ΕΞ 2016/ 31.5.2016 μη δημοσιευθείσα στο ΦΕΚ με θέμα: «Ανακαθορισμός Ωραρίου Λειτουργίας Τελωνείων Αερολιμένα «Ελ. Βενιζέλος», Ε', ΣΤ' Πειραιά και Α' Θεσσαλονίκης για τη διεκπεραίωση τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων», με την οποία δόθηκαν οι ακόλουθες οδηγίες εφαρμογής του ωραρίου των Τελωνείων: «Από 1/6/2016 το ωράριο λειτουργίας των Τελωνείων Αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος», Ε', ΣΤ' Πειραιά και Α' Θεσσαλονίκης ανακαθορίζεται ως ακολούθως: 1. Τελωνείο Αερολιμένα «Ελ. Βενιζέλος»: -Από Δευτέρα έως Παρασκευή: 07:00 ως 21:00: Όλες οι τελωνειακές διαδικασίες και διατυπώσεις διεκπεραιώνονται στο Κεντρικό Τελωνειακό Κατάστημα. 21:00 έως 07:00: Οι τελωνειακές διατυπώσεις και διαδικασίες πραγματοποιούνται στην αίθουσα αφίξεως επιβατών, κατόπιν σχετικού αιτήματος, εξαιρουμένων ευπαθών προϊόντων τα οποία τελωνίζονται άμεσα, χωρίς την υποβολή αιτήματος. - Σάββατο- Κυριακή -Αργίες Όλες οι τελωνειακές διαδικασίες και διατυπώσεις διεκπεραιώνονται όλο το 24ωρο στην αίθουσα αφίξεως επιβατών, κατόπιν σχετικού αιτήματος μόνο για τις εισαγωγές. Εξαγωγές και ευπαθή προϊόντα τελωνίζονται άμεσα, χωρίς την υποβολή αιτήματος. 2. Ε' Τελωνείο Πειραιά - Από Δευτέρα έως Παρασκευή: 07:30 έως 19:00. Διεκπεραίωση όλων των τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων. Διευκρινίζεται ότι οι προβλεπόμενες διατυπώσεις εξόδου των εμπορευμάτων (είσοδος ΕΖ) πραγματοποιούνται καθημερινά έως τις 21:00 - Σάββατο: 7:30 έως 13:00 Διεκπεραίωση όλων των τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων. Επισημαίνεται ότι δεν επηρεάζεται, από τις κοινοποιούμενες ΑΥΟ, το ωράριο επιτήρησης των πυλών της Ελεύθερης Ζώνης κατά τα ειδικότερα, οριζόμενα στις σχετικές Α.Υ.Ο/ Ε.Δ.Υ.Ο . 3. ΣΤ' Τελωνείο Πειραιά - Από Δευτέρα έως Πέμπτη: 07:30 έως 19:00 Διεκπεραίωση όλων των τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων. Ειδικότερα, το ωράριο λειτουργίας του τελωνείου παρατείνεται την Παρασκευή για διατυπώσεις εξαγωγής έως τις 21:00 Επισημαίνεται ότι το καθεστώς της λειτουργίας των πυλών των λιμένων όσον αφορά στους εφοδιασμούς δεν επηρεάζεται από τις κοινοποιούμενες ΑΥΟ. 4. Α' Τελωνείο Θεσσαλονίκης - Από Δευτέρα έως και Παρασκευή: 7:30 - 19:00 Διεκπεραίωση όλων των τελωνειακών διαδικασιών και διατυπώσεων. Επισημαίνεται ότι δεν επηρεάζεται, από τις κοινοποιούμενες ΑΥΟ, η επιτήρηση των πυλών της Ελεύθερης Ζώνης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις σχετικές ΑΥΟ/ ΕΔΥΟ. 5. Διεκπεραίωση τελωνειακών εργασιών πέραν του καθοριζόμενου ωραρίου λειτουργίας των Τελωνείων- Υποβολή αίτησης Πέραν των ανωτέρω καθοριζόμενων ωρών και ημερών λειτουργίας των Τελωνείων, η διεκπεραίωση τελωνειακών εργασιών πραγματοποιείται **κατόπιν**

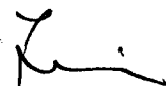

σχετικής αίτησης, με δαπάνες και έξοδα του αιτούντος. Η υποβολή του σχετικού αιτήματος μπορεί να πραγματοποιείται με fax ή e-mail, από Δευτέρα έως και Παρασκευή, από 07:00 έως και 15:00, στο κατά περίπτωση αρμόδιο τελωνείο [...].»

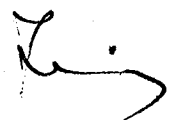
Επίσης, σύμφωνα με την δεύτερη εγκύκλιο Τ. 3167/4165/17-7-2002 του Υπουργού Οικονομικών, η οποία δεν εμφανίζεται ομοίως δημοσιευθείσα στο ΦΕΚ, η 24ωρη λειτουργία σε λιμένες και αερολιμένες αναφέρεται μόνο στη εξυπηρέτηση των επιβατών και όχι σε άλλες τελωνειακές εργασίες όπως είναι η εισαγωγή, εξαγωγή, εφοδιασμός πλοίων και αεροσκαφών κλπ. Κατά τον εφοδιασμό πλοίων και αεροσκαφών πέραν του ως άνω επίσημου ωραρίου η διενέργεια των τελωνειακών διαδικασιών θα γίνεται ύστερα από αίτηση στο αρμόδιο τελωνείο για την παρουσία τελωνειακού υπαλλήλου.

Με το άρ. 1 παρ. 5 ν. 1157/1981 κυρώθηκε η από 29-12-1980 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως η παρ. 5 αντικαταστάθηκε με το 41 παρ. 5 του ν. 3979/2011 (Α' 138), και προβλέφθηκε ότι: «5. α) Οι εβδομαδιαίες ώρες εργασίας ορίζονται σε σαράντα (40): αα) για τους μόνιμους υπαλλήλους και το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και όσων κατηγοριών προσωπικού υπηρεσιών και φορέων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα ακολουθούν το ωράριο αυτών ...».

Επί τη βάση του άρθρου 1 παρ. 6 και 8 της ανωτέρω Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου του Προέδρου της Δημοκρατίας εκδόθηκε η Υπουργική Απόφαση ΔΙΑΔΠ/ΦΒ1/14757/2011 - ΦΕΚ 1659/Β/26-7-2011 «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/οικ/1692/27.6.2006 (ΦΕΚ Β' 769) απόφασης «Καθιέρωση ωρών προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων των δημοσίων υπηρεσιών και των Ν.Π.Δ.Δ.»: «Τροποποιούμε την υπ' αριθμ. ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/οικ./1692/2006 (Β' 769) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Καθιέρωση ωρών προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων των δημοσίων υπηρεσιών και των Ν.Π.Δ.Δ.» ως εξής: 1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 αντικαθίσταται ως ακολούθως: «1. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 41 του ν. 3979/2011 (Α'138) αυξάνονται σε σαράντα (40) από τριάντα επτά και μισή (37 και 1/2) οι εβδομαδιαίες ώρες εργασίας των μόνιμων υπαλλήλων και του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. και όσων κατηγοριών προσωπικού υπηρεσιών και φορέων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα ακολουθούν το ωράριο αυτών και η ώρα προσέλευσης και αποχώρησης, κατ' επιλογή των υπαλλήλων,

ορίζεται ως εξής: α) Ώρα προσέλευσης: 07.00 Ώρα αποχώρησης: 15.00 β) Ώρα προσέλευσης: 07.30 Ώρα αποχώρησης: 15.30 γ) Ώρα προσέλευσης: 08.00 Ώρα αποχώρησης: 16.00 δ) Ώρα προσέλευσης: 08.30 Ώρα αποχώρησης: 16.30 ε) Ώρα προσέλευσης: 09.00 Ώρα αποχώρησης: 17.00. Η επιλογή του ωραρίου εργασίας γίνεται με δήλωση των υπαλλήλων στη Διεύθυνση Διοικητικού της οικείας υπηρεσίας, η οποία υποβάλλεται το δεύτερο δεκαπενθήμερο του μηνός Ιουνίου κάθε έτους. Η δήλωση αυτή είναι δεσμευτική και ανέκκλητη και ισχύει μέχρι 30 Ιουνίου του επόμενου έτους. Κατά την πρώτη εφαρμογή του ανωτέρω ωραρίου η δήλωση θα υποβληθεί από τη δημοσίευση της παρούσας έως και 8 Αυγούστου 2011» 2. Η περίπτωση (α) της παραγράφου 2 του άρθρου 1 αντικαθίσταται ως εξής: «(α) Το Εθνικό Τυπογραφείο για όλο το προσωπικό της πρωινής φυλακής εργασίας (βάρδιας) που απασχολείται από 07.00 έως 14.30, το προσωπικό της απογευματινής φυλακής εργασίας του μικτού κλιμακίου σύνθεσης του Τμήματος Στοιχειοθεσίας και το προσωπικό όλων των κλιμακίων του Τμήματος Πιστηρίων που απασχολείται από 14.30 έως 22.00». 3. Η περίπτωση (στ) της παραγράφου 2 του άρθρου 1 αντικαθίσταται ως εξής: «στ) Τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) των Δήμων ... 4. Η παράγραφος 4 του άρθρου 1 αντικαθίσταται, ως εξής: «4. Για τις υπηρεσίες που εφαρμόζουν πενθήμερη εβδομαδιαία εργασία οι ώρες εργασίας κάθε ημέρα ανέρχονται σε οκτώ (8) και, συνολικά, σε σαράντα (40) την εβδομάδα. Για το προσωπικό που εξαιρείται από την εφαρμογή της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, οι ώρες εργασίας κάθε ημέρας ορίζονται σε έξι ώρες και σαράντα λεπτά (6 ώρες και 40') και, συνολικά, σε σαράντα (40) την εβδομάδα. Ειδικά ωράρια εργασίας που καθορίζονται από ειδικές διατάξεις και ορίζουν ημερήσιο ή εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας για ορισμένες κατηγορίες προσωπικού κατά παρέκκλιση εξακολουθούν να ισχύουν.» 5. Η παράγραφος 5 του άρθρου 1 καταργείται. 6. Η παράγραφος 6 του άρθρου 1 τροποποιείται ως εξής: «Από την ισχύ της παρούσας απόφασης η είσοδος του κοινού στις δημόσιες υπηρεσίες, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού για τις οποίες δεν ίσχυε περιορισμένο ωράριο εισόδου του κοινού (12.00 -14.30) θα γίνεται κάθε εργάσιμη ημέρα από 09.00 -15.00. Η είσοδος του κοινού στις υπηρεσίες που ίσχυε περιορισμένο ωράριο (12.00-14.30) θα γίνεται κάθε εργάσιμη ημέρα από 12.00-15.00. Ειδικότερες ρυθμίσεις που καθιερώνουν περισσότερες ώρες εισόδου του κοινού την ημέρα εξακολουθούν να ισχύουν. Ειδικά για τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και τις δημόσιες διαχειρίσεις, το πέρας εισόδου του κοινού ορίζεται στις 14.30, χωρίς να θίγεται η καθορισμένη ώρα έναρξης εισόδου του κοινού. Η είσοδος του κοινού στα γραφεία πρωτοκόλλου και στα Γραφεία Υποδοχής Πολιτών επιτρέπεται από 07.30-15.30. Η ρύθμιση της παραγράφου αυτής δεν ισχύει για τα

Γραφεία των Υπουργών, Υφυπουργών, Προέδρων Διοικητικών Συμβουλίων ή Διοικητών και Υποδιοικητών ΝΠΔΔ, καθώς και για την Κεντρική Υπηρεσία των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών, για τα οποία ισχύουν οι ειδικά καθοριζόμενες από αυτά ημέρες και ώρες υποδοχής του κοινού» 7. Οι παράγραφοι 1,2,3 του άρθρου 2 καταργούνται».

Κατά το άρ. 2 παρ. 3. του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 94/Α/2016) με τίτλο «Αρμοδιότητες της Αρχής»: «Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ή του καθ' ύλην αρμόδιου Αναπληρωτή Υπουργού ή Υφυπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύνανται να μεταβιβάζονται και να περιέχονται στην Αρχή περαιτέρω αρμοδιότητες που κατά την κείμενη νομοθεσία ασκούνται από τον Υπουργό Οικονομικών ή τον αρμόδιο Αναπληρωτή Υπουργό ή Υφυπουργό Οικονομικών ή τους Προϊσταμένους των οργανικών μονάδων του Υπουργείου Οικονομικών και κείνται εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων της Αρχής. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται από τον Διοικητή της Αρχής, ο οποίος μπορεί να τις μεταβιβάζει σε υφιστάμενα όργανα της Αρχής ή να εξουσιοδοτεί αυτά, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 14 του παρόντος».

Κατά το άρ. 14 του ανωτέρω νόμου με τίτλο «Αρμοδιότητες Διοικητή»: «1. Όλες οι αρμοδιότητες της Αρχής που προβλέπονται στον παρόντα νόμο ή σε άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας ασκούνται από τον Διοικητή της, πλην αυτών που ρητώς ορίζεται ότι ασκούνται από το Συμβούλιο Διοίκησης. 2. Στο πλαίσιο αυτό, ο Διοικητής, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά: ... γ) Εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών νομοθετικές ρυθμίσεις σε ζητήματα που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές του, καθώς και την έκδοση κανονιστικών πράξεων για τις οποίες ο Υπουργός εξακολουθεί να έχει αρμοδιότητα ... 3. Ως προς το προσωπικό της Αρχής, ο Διοικητής, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά: α) Επιλέγει και τοποθετεί τους προϊσταμένους των οργανικών μονάδων κάθε επιπέδου της Αρχής και αποφασίζει την πρόωρη λήξη της θητείας τους και την απαλλαγή ή μετακίνησή τους. β) Οργανώνει και υλοποιεί προγράμματα εκπαίδευσης, μετεκπαίδευσης και εξειδίκευσης του προσωπικού που υπάγεται στις οργανικές μονάδες της Αρχής. γ) Αποφασίζει για τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια πρόσληψης προσωπικού στην Αρχή και για την υποβολή στους αρμόδιους φορείς και στο Α.Σ.Ε.Π. των αντίστοιχων αιτημάτων για τις σχετικές προκηρύξεις, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. δ) Καθορίζει τον αριθμό θέσεων αποφοίτων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών

Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) για την πραγματοποίηση προαιρετικής πρακτικής άσκησης σε Υπηρεσίες της Αρχής. ε) Καθορίζει ή ανακαθορίζει ειδικό σύστημα προαγωγών και βαθμολογικής και υπηρεσιακής εξέλιξης των υπαλλήλων της Αρχής. στ) Καθορίζει ειδικό μισθολογικό καθεστώς και ειδικότερο σύστημα επιπλέον ανταμοιβής (bonus) για το προσωπικό της Αρχής. ζ) Καθορίζει ή ανακαθορίζει μεθοδολογίες και ειδικότερα συστήματα ποιοτικής και ποσοτικής αξιολόγησης του προσωπικού της Αρχής. η) Καθορίζει τον τρόπο, τη διαδικασία και τα όργανα ελέγχου της επίτευξης των στόχων, τα κριτήρια αξιολόγησης των υπαλλήλων της Αρχής, τον τρόπο, τη διαδικασία, τα όργανα αξιολόγησης αυτών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής του συνόλου της διαδικασίας. θ) Καθορίζει, με αποφάσεις του που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως: i) τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα των υποψηφίων Ελεγκτών Βεβαίωσης και Αναγκαστικής Είσπραξης των Εσόδων του Κράτους (Ελεγκτών), όπως τίτλοι σπουδών, πτυχίο Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι., μεταπτυχιακοί ή διδακτορικοί τίτλοι και τη συνάφεια αυτών με το αντικείμενο της θέσης εργασίας, τη γνώση ξένης γλώσσας, τη γνώση ηλεκτρονικού υπολογιστή, ii) τα ουσιαστικά προσόντα αυτών, όπως εξειδίκευση και προηγούμενη εμπειρία, iii) το είδος, το χρόνο και τον τρόπο της εκπαίδευσης, καθώς και τη βαθμολογία αυτής που πρέπει να διαθέτει ο υποψήφιος για να θεωρηθεί ότι την έχει περαιώσει με επιτυχία, η οποία αποτελεί απαραίτητο προσόν κατάταξης των υποψηφίων στον πίνακα ή τους πίνακες επιτυχόντων, iv) τους συντελεστές βαρύτητας των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαδικασία, τα κριτήρια επιλογής, την αξιολόγηση, την επιλογή αυτών και την κατάρτιση του πίνακα ή των πινάκων επιτυχόντων, v) τη διάρκεια της θητείας των Ελεγκτών, τους λόγους απαλλαγής από τη θέση και κινητικότητας αυτών και κάθε άλλη λεπτομέρεια που σχετίζεται με τη θητεία και την αξιολόγησή τους 4. Ως προς τα οργανωτικά θέματα της Αρχής, ο Διοικητής, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά: α) ... θ) Με αποφάσεις του, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως: αα) ... δδ) Καθορίζει ή ανακαθορίζει τις ημέρες και ώρες εισόδου του κοινού στις υπηρεσίες της Αρχής, χωρίς να απαιτείται η προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις εξουσιοδότηση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, και κατά παρέκκλιση νομοθετικών διατάξεων που ορίζουν την χωρίς κανένα χρονικό ή άλλο περιορισμό είσοδο μελών συγκεκριμένων επαγγελματικών ομάδων στα δημόσια καταστήματα, κάθε εργάσιμη ημέρα και ώρα, καθώς και το ωράριο εργασίας των Υπηρεσιών της Αρχής που λειτουργούν σε φυλακές εργασίας (βάρδιες). 5. Ο Διοικητής ασκεί και κάθε άλλη υφιστάμενη κατά την έναρξη ισχύος της Αρχής αρμοδιότητα του

Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών.6. α) Με αποφάσεις του, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ο Διοικητής της Αρχής δύναται να μεταβιβάζει στους Προϊσταμένους όλων των οργανικών μονάδων της Αρχής, τις αναγκαίες αρμοδιότητες ή να εξουσιοδοτεί αυτούς να υπογράφουν «Με εντολή Διοικητή» πράξεις ή έγγραφα, προκειμένου αυτοί να ανταποκριθούν στους στόχους που τους τίθενται ...».

2. Ανάλυση

Ως δημόσιοι υπάλληλοι, υπαγόμενοι στις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα οι τελωνειακοί υπάλληλοι οφείλουν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους του **«μέσα στον οριζόμενο από τις κείμενες γενικές ή ειδικές διατάξεις χρόνο»** (άρ. 29 παρ. 1 ΥΚ). Τέτοια διάταξη συνιστά το άρ. 5 του Τελωνειακού Κώδικα, το οποίο προβλέπει καταρχάς ότι και για τις Τελωνειακές Υπηρεσίες εφαρμόζονται οι κανόνες εργασίμων ημερών και ωραρίου, που ισχύουν για τις λοιπές δημόσιες υπηρεσίες (παρ. 1 της διάταξης), ήτοι 40 εργάσιμες ώρες εβδομαδιαίως, από Δευτέρα έως Παρασκευή με ωράριο από 7.00 έως 17.00 (άρ. 1 παρ. 5 ν. 1157/1981, άρ. 1 παρ.1 ΔΙΑΔΠ/ΦΒ1/14757/2011 απόφαση Υπουργού Οικονομικών).

Παράλληλα, παρέχεται από το ίδιο άρ. 5 παρ. 1 εδ. β στον Υπουργό Οικονομικών η αρμοδιότητα να καθορίζει ιδιαίτερο ωράριο των Τελωνειακών Υπηρεσιών κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες, το οποίο σε διαφορετική περίπτωση προσδιορίζεται σύμφωνα με τα προαναφερόμενα κατά τρόπο όμοιο προς τις λοιπές δημόσιες υπηρεσίες (πρβλ. **ΣΕ 4335/2000**). Η ιδιαίτερη αυτή διαρρύθμιση του ωραρίου των τελωνείων προϋποθέτει είτε την ανάγκη κάλυψης των αναγκών του εμπορίου είτε (και) την εξυπηρέτηση των επιβατών, που διακινούνται μέσω των Διεθνών Λιμένων, Αερολιμένων και των Μεθοριακών Τελωνειακών Αρχών εισόδου – εξόδου.

Μία τρίτη εκδοχή προβλέπει το ίδιο άρ. 5 παρ. 1 εδ. γ του Τελωνειακού Κώδικα σε συγκεκριμένες περιπτώσεις τελωνειακών εργασιών. Ορίζεται σε αυτό ότι **«μετά από αίτηση και με δαπάνες του ενδιαφερομένου»**, επομένως σε ατομικές περιπτώσεις, κατόπιν σχετικής απόφασης του Προϊσταμένου του Τελωνείου μπορεί να παρασχεθούν τελωνειακές υπηρεσίες εκτός των εργασίμων ημερών και ωρών (καθημερινές μετά το νόμιμο ωράριο ή σαββατοκύριακα ανεξαρτήτως ωραρίου). Ο εξατομικευμένος χαρακτήρας αυτών των περιπτώσεων προκύπτει από την

προύποθεση υποβολής αίτησης του ενδιαφερομένου με ανάληψη από τον ίδιον του κόστους για την εκτός των εργασίμων ημερών και ωρών παροχή τελωνειακών υπηρεσιών.

Τέλος, εξακολουθεί να ισχύει για τις Τελωνειακές Υπηρεσίες, παράλληλα, και η προβλεπόμενη στην γενική για τις δημόσιες υπηρεσίες διάταξη του άρ. 29 του ΥΚ, δηλ. η δυνατότητα πρόβλεψης παρεκκλίσεων από το νόμιμο ωράριο καθώς και από τις εργάσιμες ημέρες (δηλ. κατά τα σαββατοκύριακα και τις αργίες). Στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται η έκδοση αποφάσεως του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας για συγκεκριμένη περίοδο προς κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών. Θα πρέπει, δηλαδή, αφενός, να ορίζεται συγκεκριμένο χρονικό διάστημα παρεκκλίσεων από το νόμιμο ωράριο και, αφετέρου, η έκταση του χρόνου αυτού να αιτιολογείται προσηκόντως. Σε διαφορετική περίπτωση, εάν δηλ. δεν διαλαμβάνεται «πλήρης και ειδική αιτιολογία με αναφορά συγκεκριμένων στοιχείων, από τα οποία να προκύπτει η συνδρομή εκτάκτων, εποχικών ή όλως απρόβλεπτων υπηρεσιακών αναγκών, που να δικαιολογούν την καθιέρωση υπερωριακής απασχόλησης ... κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα», η παροχή των υπηρεσιών των υπαλλήλων κατά τον εκτός κανονικού ωραρίου χρόνο δεν είναι νόμιμη ενώ δεν οφείλεται αποζημίωση για την υπερωριακή απασχόληση (ΕΣ Κλ. Ι Πράξη 73/2014). Θα πρέπει, μάλιστα, τα ανατιθέμενα καθήκοντα να αφορούν σε ένα είδος (μία υπηρεσία), διότι σε διαφορετική περίπτωση τυχόν δεύτερα ασκούμενα καθήκοντα δεν αποζημιώνονται ως παράνομα (ΕΣ Τμ. Ι Πράξη 274/2010).

Για την νομιμότητα μίας τέτοιας διαταγής εκτέλεσης υπηρεσίας υπαλλήλου εκτός ωραρίου απαιτείται «είτε [να] έχουν εκδοθεί οι κατά περίπτωση προβλεπόμενες αποφάσεις που επιβάλλουν την κανονική παροχή εργασίας και σε άλλες ημέρες της εβδομάδας (Σάββατο, Κυριακή ή άλλες αργίες), με τις προβλεπόμενες από τις εν λόγω διατάξεις μεταβολές ως προς τις ημέρες αναπαύσεως του υπαλλήλου, είτε [να] συντρέχουν έκτακτες υπηρεσιακές ανάγκες που επιβάλλουν την πρόσθετη απασχόληση και σε ημέρα αναπαύσεως ή αργία περιστασιακά ή για ορισμένο χρονικό διάστημα» (ΣΕ 5954/1995· βλ. και την ΣΕ 4197/1986). Σε διαφορετική περίπτωση η απόφαση ανάθεσης τέτοιων καθηκόντων είναι παράνομη, οπότε ο υπάλληλος θα πρέπει να ακολουθήσει την διαγραφόμενη στις παρ. 2 και 3 του άρ. 25 διαδικασία για τη μη συμμόρφωση σε (προδήλως) παράνομη διαταγή, ώστε να απαλλαγεί της άσκησης των καθηκόντων (βλ. ΣΕ 5954/1995).

Η ειδικότερη πρόβλεψη αρμοδιότητας του Προϊσταμένου του Τελωνείου να καθορίσει νυχτερινή υπηρεσία για τους υπαλλήλους της παρ. 2 του άρ. 6 (ΠΔ 231/2007, άρ. 7 παρ. 1 περ. γ) με σχετικό, εβδομαδιαίο ή μηνιαίο, δελτίο υπηρεσίας, δεν έχει ως περιεχόμενο την μεταβολή του νομίμου ωραρίου των τελωνειακών υπαλλήλων συγκεκριμένου Τελωνείου αλλά συνιστά ανάθεση καθηκόντων (πρόγραμμα υπηρεσίας) με τους αναφερόμενους μάλιστα στο ΠΔ (αρ. 6 παρ.2) περιορισμούς, ήτοι ορισμένες νύχτες υπηρεσίας (1-4) ανά μήνα αναλόγως με τον βαθμό του υπαλλήλου. Είναι δυνατό βέβαια ένα τέτοιο δελτίο υπηρεσίας να στηρίζεται σε έκτακτη ανάθεση καθηκόντων κατά το άρ. 29 παρ. 2 ΥΚ, οπότε όμως θα πρέπει να τηρούνται οι δύο αναγκαίες προϋποθέσεις της διάταξης, αφενός ο περιορισμένος κατά τις υπηρεσιακές ανάγκες χρόνος του μέτρου, αφετέρου, η πληρότητα αιτιολόγησης των έκτακτων υπηρεσιακών αναγκών.

Ζήτημα τίθεται, τέλος, εάν ο Διοικητής της ΑΑΔΕ διαθέτει αρμοδιότητα καθορισμού του ωραρίου του Α Τελωνείου Θεσσαλονίκης δυνάμει της προαναφερόμενης διάταξης της υποπ. δδ, της περ. θ της παρ. 4 του αρ. 14 ν. 4389/2016, σχετικά με την αρμοδιότητά του να καθορίζει το ωράριο όσων υπηρεσιών της αρχής «λειτουργούν σε φυλακές εργασίας (βάρδιες)» σύμφωνα με τον νόμο (βλ. την αριθ. ΑΤΔ.Α. 10577774 ΕΞ 2017, ΦΕΚ Β 1633/12-5-2017, απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ με θέμα: «Καθορισμός ωραρίου λειτουργίας Τελωνείων Δράμας, Ν.Ορεστιάδας και Σερρών). Πέραν του ασαφούς λεκτικού της διάταξης, η οποία πιθανώς να απονέμει αρμοδιότητα στον Διοικητή να καθορίσει την πρόσβαση του κοινού και μόνον στις υπηρεσίες και όχι το ωράριό τους, δεν διαθέτουμε στοιχεία για την θεσμοθετημένη λειτουργία της Πύλης 16 σε φυλακές εργασίας, ώστε να βρίσκει εφαρμογή η εν λόγω διάταξη. Σε κάθε περίπτωση δεν έχει εκδοθεί, βάσει των στοιχείων, που έχουν τεθεί υπόψη μας, απόφαση της Διοικητή της ΑΑΔΕ περί καθορισμού ωραρίου της Πύλης 16 του Α Τελωνείου Θεσσαλονίκης, ούτε και έχει δημοσιευθεί κανονιστική πράξη του ίδιου οργάνου περί μεταβίβασης της πιθανής εν λόγω αρμοδιότητάς του προς τον Προϊστάμενο του Α Τελωνείου Θεσσαλονίκης, ώστε ο τελευταίος να καθορίσει αρμοδίως το ωράριο της Πύλης 16. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις και ειδικότερα αυτές του ν. 4386/2016 δεν θεμελιώνεται αρμοδιότητα των Προϊσταμένων των Τελωνειακών αρχών να καθορίζουν το ωράριο των τελωνειακών υπαλλήλων επί τη βάσει μεταβίβασης αρμοδιότητας από τον Υπουργό Οικονομικών προς τον Διοικητή της ΑΑΔΕ και κατόπιν σε αυτούς.

3. Υπαγωγή και απάντηση.

Εν προκειμένω, από την προηγηθείσα ανάπτυξη συνάγεται ότι το νόμιμο ωράριο υπηρεσίας των τελωνειακών υπαλλήλων του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης συμπεριλαμβανομένων των εκτελούντων υπηρεσία στην Πύλη 16, στην οποία εκτελούνται όπως μας αναφέρθηκε, μεγάλης βαρύτητας τελωνειακές διαδικασίες (ανωτέρω, υπό 1.2), έχει καθορισθεί με την προαναφερόμενη υπουργική απόφαση από τις 7.30 έως τις 19.00 κατά τις εργάσιμες ημέρες. Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης του Α Τελωνείου Θεσσαλονίκης δεν προκύπτει, περαιτέρω, ότι διαθέτει αρμοδιότητα καθορισμού ή τροποποίησης του νομίμου ωραρίου των υπαλλήλων του εν λόγω Τελωνείου αλλά περιορίζεται σε «πρόγραμμα υπηρεσιών» βάσει μηνιαίων αποφάσεων κατανομής του προσωπικού. Οι τελευταίες οφείλουν, συνεπώς, να σέβονται τα πλαίσια του νομίμου ωραρίου και να μην το παραβιάζουν. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω μηνιαίες αποφάσεις κατανομής προσωπικού, στο μέτρο, που καθορίζουν νυκτερινή Γ βάρδια για τους υπαλλήλους του Α Τελωνείου Θεσσαλονίκης δεν στηρίζονται στον νόμο. Θα ήταν δυνατό, βέβαια, να καθορισθούν υπηρεσίες πέραν του νόμιμα καθορισμένου ωραρίου σύμφωνα με την ανωτέρω ανάπτυξη των διατάξεων (7.30 έως τις 19.00 κατά τις εργάσιμες και μόνο ημέρες) για τους εν λόγω υπαλλήλους, είτε δυνάμει του άρ. 5 παρ. 1 εδ. γ του Τελωνειακού Κώδικα, εφόσον έχει υποβληθεί αίτηση από ενδιαφερόμενο με παράλληλη κάλυψη των εξόδων, είτε δυνάμει του άρ. 29 παρ. 2 ΥΚ για έκτακτες υπηρεσιακές ανάγκες. Καμία, όμως, από αυτές τις εκδοχές δεν συντρέχει εν προκειμένω, καθόσον αυτές διαθέτουν είτε ατομικό, είτε περιορισμένο χρονικά χαρακτήρα ενώ εν προκειμένω το σχετικό πρόγραμμα εκδίδεται συνεχώς επί έτη χωρίς την συνδρομή εκτάκτων αναγκών.

Β. Επί του επιτρεπτού της περικοπής των αποδοχών των τελωνειακών υπαλλήλων λόγω συμμετοχής στην απεργία κατά τη Γ' βάρδια της Πύλης 16.

1. Νομοθετικό Πλαίσιο.

Το Σύνταγμα ορίζει, στο άρθρο 23 παρ. 2 εδ. γ, ότι : «Το δικαίωμα προσφυγής σε απεργία των δημοσίων υπαλλήλων υπόκειται στους συγκεκριμένους περιορισμούς του νόμου που ρυθμίζει ...». Εξάλλου ο Υπαλληλικός Κώδικας (ν. 3528/2007), στο άρθρο 46 παρ. 3 εδ. β «Το δικαίωμα της απεργίας ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου που το ρυθμίζει».

Τέτοιος ρυθμιστικός νόμος του δικαιώματος απεργίας αποτελεί το άρ. 30 του ν. 1264/1982 «Για τον εκδημοκρατισμό του Συνδικαλιστικού Κινήματος και την κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων» (Α' 79/82) με τίτλο «Εκδημοκρατισμός Συνδικαλιστικού κινήματος-Συνδικαλιστικές ελευθερίες»: «Ο χρόνος της απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων θεωρείται ως χρόνος πραγματικής δημοσίας υπηρεσίας, χωρίς όμως να καταβάλλονται οι αποδοχές του χρόνου απεργίας» και ο ν. 1731/87 (Α' 161/09-09-1987) «Ρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις» ορίζει στο άρθρο 57 παρ. 2 ότι: «για την περικοπή των αποδοχών των απεργούντων υπαλλήλων μετά την καθιέρωση του συστήματος πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας λαμβάνεται υπόψη, για κάθε εργάσιμη ημέρα, το 1/30 των καθαρών μηνιαίων αποδοχών των υπαλλήλων (μετά την αφαίρεση των κρατήσεων πλην φόρου και δανείων), καθώς και το 1/5 των ίδιων αποδοχών για την ημέρα του Σαββάτου».

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρ. 43 του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007, Α' 26/2007): «1. Δεν οφείλεται μισθός όταν ο υπάλληλος από υπαιτιότητα του δεν παρέσχε υπηρεσία καθόλου ή εν μέρει. 2. Η περικοπή του μισθού στις περιπτώσεις της παρ. 1 ενεργείται με πράξη του αρμόδιου για την εκκαθάριση και πληρωμή των δαπανών οργάνου, το οποίο οφείλει να ειδοποιήσει ο προϊστάμενος της υπηρεσίας προσωπικού ή της υπηρεσίας στην οποία υπηρετεί ο υπάλληλος. Κατά της πράξης αυτής, η οποία κοινοποιείται με απόδειξη στον υπάλληλο, επιτρέπεται προσφυγή στο υπηρεσιακό συμβούλιο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση. Η άσκηση της προσφυγής δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το υπηρεσιακό συμβούλιο αποφαινεται οριστικώς».

2. Ανάλυση.

Οι διατάξεις περί περικοπής των αποδοχών των υπαλλήλων λόγω συμμετοχής σε απεργία γίνεται δεκτό ότι εισάγουν ανεκτό από το Σύνταγμα περιορισμό του δικαιώματος απεργίας των δημοσίων υπαλλήλων, ως εκ τούτου πρέπει λόγω της φύσεώς τους να ερμηνεύονται στενά, εξαιτίας του ότι ο περιορισμός που καθιερώνεται αναφέρεται στο θεμελιώδες δικαίωμα επί του μισθού που αναγνωρίζεται από το άρθρο 22 του Συντάγματος και τα άρθρα 41-43 του Υπαλληλικού Κώδικα. Συνεπώς, περικοπή αποδοχών λόγω συμμετοχής δημοσίων υπαλλήλων σε απεργία δεν είναι δυνατό να επιβληθεί παρά μόνο στις περιπτώσεις και με τον τρόπο υπολογισμού που ορίζει ο νόμος. Αυτό σημαίνει, αφενός, ότι είναι

επιτρεπτή η περικοπή των αποδοχών, μόνο στην περίπτωση απεργίας που πραγματοποιείται με πλήρη αποχή από τον χώρο εργασίας και από τα καθήκοντα του δημόσιου υπαλλήλου, για την οποία ορίζεται ρητά το ποσό των αποδοχών που περικόπτονται σε 1/30 των καθαρών μηνιαίων αποδοχών (μετά την αφαίρεση των κρατήσεων εκτός από τον φόρο και τα δάνεια), για κάθε εργάσιμη ημέρα. Αντίθετα, στις περιπτώσεις της ατελούς ή λευκής ή ιδιόμορφης απεργίας, κατά την οποία ο δημόσιος υπάλληλος εμφανίζεται κανονικά στην υπηρεσία του κατά το ωράριο εργασίας, πλην όμως προσφέρει ελλιπώς τις υπηρεσίες του, ή δεν ασκεί επιλεκτικά ορισμένο είδος καθηκόντων, δεν είναι επιτρεπτή η περικοπή των αποδοχών, εφόσον δεν προβλέπεται ρητά από το νόμο, ούτε είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί με βάση κάποιο κριτήριο που ανταποκρίνεται στην ελλιπή άσκηση καθηκόντων ή την επιλεκτική μη άσκηση ορισμένων καθηκόντων. Τα όργανα της Διοικήσεως δεν έχουν εξουσία, χωρίς εξουσιοδότηση του ειδικού εκτελεστικού της διατάξεως του άρθρου 25 παρ. 2 του Συντάγματος νόμου, να καθορίζουν τον τρόπο και το ύψος περικοπής των αποδοχών κατά τις περιπτώσεις ατελούς μορφής ή λευκής ή ιδιόμορφης απεργίας (ΔΠρΘεσ 1238/1995, Αρμ. 1996, 742, ΔΠρΣύρου 2/1992, ΕΕργΔ 1992, 374).

Κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων του δημοσίου υπαλλήλου συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την περικοπή του μισθού του και τον μη υπολογισμό του χρόνου παράνομης αποχής για τη μισθολογική του εξέλιξη. Για τις εν λόγω κυρώσεις απαιτείται, αφενός, μη παροχή υπηρεσίας από τον υπάλληλο και, αφετέρου, υπαιτιότητα του υπαλλήλου [Α.Τάχος/Ι.Συμεωνίδης, Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα, Τόμος Α', 2004, σελ. 290, 522]. Γίνεται δεκτό, άλλωστε, ότι οι διατάξεις περί καθορισμού του ωραρίου των δημοσίων υπαλλήλων τίθενται καταρχήν προς εξυπηρέτηση του γενικότερου συμφέροντος και ειδικότερα προς διασφάλιση της λειτουργικής ευρυθμίας των δημοσίων υπηρεσιών, όμως, συγχρόνως καθιερώνουν δικαιώματα και υπέρ του υπαλλήλου (Ε. Γεωργούτσου, Η νομολογιακή προσέγγιση του δημοσίου συμφέροντος στο πλαίσιο της αστικής ευθύνης του κράτους, ΔΔίκη 1/2008, σελ. 13).

Ακόμη, η απεργία των δημοσίων υπαλλήλων συγκεντρώνει μία σειρά προϋποθέσεων νομιμότητας (βλ. αναλυτικά, Δ.Παπασταύρου, Συλλογικό 'Δημοσιοϋπαλληλικό' Δίκαιο, Αθήνα, 2004, σ. 215- 21) ενώ η περικοπή των αποδοχών των υπαλλήλων κατά την διάρκεια της απεργίας αποτελεί συνάρτηση της ανά εργάσιμη ημέρα μη παροχής εργασίας (άρ. 37 παρ. 2 του ν. 1731/1987 και

Δ. Παπασταύρου, ο.π., σ. 230-1). Κατά συνέπεια, «απεργία» σε χρόνο εκτός του νομίμου ωραρίου δεν δύναται να συνεπάγεται την περικοπή των αποδοχών.

Επίσης, για την κρίση της απεργίας ως υπαίτιας αποχής από την άσκηση των καθηκόντων (ΣΕ 1492/1977) και για την περικοπή των αντίστοιχων αποδοχών απαιτείται (πραγματική και πλήρης) αποχή από το νόμιμο ωράριο παροχής της υπηρεσίας. Επομένως, εάν υπάλληλος «απεργεί» σε χρόνο εκτός του νομίμου ωραρίου της υπηρεσίας, δεν πρέπει να λαμβάνει χώρα περικοπή των αποδοχών του. Άλλωστε, συντρέχει τεκμήριο ανυπαιτιότητας του απεργού, εφόσον αυτός συμμορφώθηκε προς το οικείο συνδικαλιστικό σωματείο (*Ι.Κουκιάδης*, Απεργία και ατομική σχέση εργασίας. Συμβολή στο πρόβλημα της ατομικής ευθύνης του απεργού, Δ & Π 1982, 173 επ., 218). Πιθανώς, βέβαια, να λαμβάνει χώρα περικοπή των αποδοχών του υπαλλήλου σε αυτή την περίπτωση λόγω μειωμένων ωρών παροχής υπηρεσίας εβδομαδιαίως. Η διαρρύθμιση, όμως, αυτή του προγράμματος υπηρεσιών συνιστά ευθύνη της υπηρεσίας, η οποία παρανόμως ανέθεσε τμήμα της παρεχόμενης από τον υπάλληλο υπηρεσίας εκτός του νομίμου ωραρίου, ώστε να συντρέχει, σε περίπτωση περικοπής, κρατική ευθύνη δυνάμει του άρ. 105 ΕισΝΑΚ. Η μη παροχή εργασίας από τον απεργό υπάλληλο συνιστά, άλλωστε, συστατικό στοιχείο της απεργίας χωρίς να καθίσταται ο ίδιος 'υπερήμερος' περί την παροχή της (*Ι.Κουκιάδης*, ο.π., Δ & Π 1982, 173 επ., 207).

3. Υπαγωγή και απάντηση.

Στο μέτρο, που η αποχή από την άσκηση των καθηκόντων των υπαλλήλων του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης λαμβάνει χώρα κατά την Γ βάρδια, ήτοι εκτός του νομίμου ωραρίου τους, ούτε περικοπή των αποδοχών είναι για τον λόγο αυτόν δυνατή κατά το άρ. 43 ΥΚ, διότι δεν πρόκειται για (αδικαιολόγητη) αποχή από την εργασία, ούτε χωρεί, για τον ίδιο λόγο, περικοπή αποδοχών λόγω απεργίας με βάση το άρ.30 παρ. 7 του ν. 1264/1982.

Γ. Τα Δικαιώματα Εκτελέσεως Τελωνειακών Εργασιών (ΔΕΤΕ).

1. Νομοθετικό Πλαίσιο.

Με το άρθρο 3 του ν. 928/1917 (Α' 218) καθορίσθηκαν οι ώρες εργασίας των τελωνειακών υπηρεσιών και παρασχέθηκε εξουσιοδότηση να καθορισθούν με διατάγματα οι ώρες εργασίας κατά τις Κυριακές και εξαιρετές εορτές (παρ. 5), οι τελωνειακές εργασίες που θα εκτελούνται πέραν του ωραρίου αυτού και εκτός των τελωνειακών καταστημάτων καθώς και ότι με τα διατάγματα αυτά θα κυρωθεί τιμολόγιο των δικαιωμάτων, που θα επιβάλλονται στους ιδιώτες, που ζητούν τέτοιες τελωνειακές εργασίες και ο τρόπος είσπραξης και απόδοσης των δικαιωμάτων αυτών στους υπαλλήλους (παρ. 6). Με βάση τις εξουσιοδοτήσεις αυτές εκδόθηκε το β.δ. της 21/22. 12.1917 οι διατάξεις του οποίου τροποποιήθηκαν με το δ/γμα της 4/5.4.1924 (Α' 77), το δ/γμα της 11/16.6.1925 (Α' 152), το δ/γμα της 26.2/4.3.1929 (Α' 81) καθώς και το π.δ. της 18/23.11.1931 (Α' 395). Ακολούθησε ο ν. 5415/1932 (Α' 129), με το άρθρο 10 του οποίου παρασχέθηκε εξουσιοδότηση να καθορισθούν με διατάγματα οι σχετικές αποζημιώσεις υπέρ των τελωνειακών υπαλλήλων επί τη βάση της οποίας εκδόθηκε το π.δ. της 27.8/1.9.1932 (Α' 294), με το οποίο καθορίσθηκαν οι ώρες λειτουργίας των τελωνειακών καταστημάτων (άρθρο 1), προβλέφθηκε δε ότι οι τελωνειακοί υπάλληλοι προκειμένου να διεκπεραιώσουν την εργασία της υπηρεσίας οφείλουν να εργάζονται και πέραν του κανονικού ωραρίου λαμβάνοντας αποζημίωση κατά τα οριζόμενα, στο άρθρο 8 του διατάγματος αυτού (άρθρο 2). Με το άρθρο 3 του ίδιου διατάγματος ορίσθηκαν οι σχετικές λεπτομέρειες. Στη συνέχεια, με το άρθρο 4 παρ. 1 του α.ν. 1517/1938 (Α' 476) οι παραπάνω αποζημιώσεις ονομάσθηκαν "δικαιώματα εκτελέσεως τελωνειακών εργασιών" (ΔΕΤΕ), τα οποία διατηρήθηκαν επί της ουσίας και υπό την ισχύ του α.ν. 1502/1950 (Α' 215) και του ν. 754/1978 (Α' 17), με τους οποίους ρυθμίσθηκαν ενιαία οι αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων.

Πιο πρόσφατα, ακολούθησε η έκδοση του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος στο άρ. 52 προέβλεψε τα εξής: «Επιβαρύνσεις και έξοδα. 1. Οι τελωνειακές αρχές δεν επιβάλλουν επιβαρύνσεις για τη διεξαγωγή τελωνειακών ελέγχων ή για οποιαδήποτε άλλη εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας κατά τις επίσημες ώρες λειτουργίας των αρμόδιων τελωνείων. 2. Οι τελωνειακές αρχές μπορούν να επιβάλλουν επιβαρύνσεις ή να προβαίνουν στην είσπραξη του κόστους, εφόσον παρέχονται ειδικές υπηρεσίες, ιδίως οι εξής: α) παρουσία, κατόπιν αιτήσεως, προσωπικού των τελωνείων εκτός των επίσημων ωρών λειτουργίας των τελωνείων ή σε εγκαταστάσεις άλλες από το τελωνειακό κατάστημα, β) αναλύσεις ή εκθέσεις εμπειρογνομόνων για τα εμπορεύματα και ταχυδρομικά τέλη για την επιστροφή των

εμπορευμάτων στον αιτούντα, ιδίως όσον αφορά αποφάσεις που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 33, ή παροχή πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1, γ) εξέταση ή δειγματοληψία εμπορευμάτων για λόγους επαλήθευσης, ή καταστροφή εμπορευμάτων, εφόσον υπεισέρχονται άλλα έξοδα εκτός από αυτά που προκύπτουν από τη χρησιμοποίηση του τελωνειακού προσωπικού, δ) έκτακτα μέτρα ελέγχου, εφόσον είναι απαραίτητα λόγω της φύσεως των εμπορευμάτων ή λόγω πιθανού κινδύνου».

Με την αρ. πρωτ. Δ19Α 5014286 ΕΞ 11.6.2014 Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών με θέμα «Κανονιστικό πλαίσιο επιβολής οικονομικών επιβαρύνσεων και εξόδων (ΔΕΤΕ)» διευκρινίσθηκαν οι περιπτώσεις επιβολής ΔΕΤΕ, μεταξύ των οποίων η παροχή τελωνειακών υπηρεσιών εκτός του νομίμου ωραρίου της υπηρεσίας, υπενθυμίζεται το νόμιμο ωράριο των τελωνειακών υπηρεσιών και προσδιορίζεται το ύψος των σχετικών δικαιωμάτων.

2. Ανάλυση.

Τα «Δικαιώματα Εκτέλεσης Τελωνειακών Εργασιών» συνιστούν αποζημίωση στενά συνυφασμένη με τις ειδικές συνθήκες εργασίας των τελωνειακών υπαλλήλων χωρίς να αποτελούν μέρος των τακτικών αποδοχών τους (ΣΕ 448/2013). Καταβάλλονται για την αδιάκοπη λειτουργία των αρμοδίων για την εκτέλεση των τελωνειακών εργασιών υπηρεσιών και τη συνεχή ετοιμότητα των διοικητικών οργάνων που απασχολούνται στις εργασίες αυτές και αποτελούν δικαιώματα του Δημοσίου με ανταποδοτικό χαρακτήρα. Δεν καλύπτουν δαπάνες του τελωνειακού υπαλλήλου αλλά αποτελούν τμήμα του μισθού του για παρασχεθείσες υπηρεσίες, ως εκ τούτου, συνταγματικά κατά τα άρ. 78 παρ. 1, 2, 4 και 4 παρ. 5 Συντ., φορολογούνται ως εισόδημα (ΣΕ 670/2012 και Ν.Μπάρμπας, Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, Ν. 4172/13, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2018, σ. 121). Προϋποθέτουν, πάντως, πραγματική εκτέλεση συγκεκριμένων (όχι όλων, ΣΕ 1547/2005) τελωνειακών εργασιών πέραν του κανονικού ωραρίου λειτουργίας των υπηρεσιών ή εκτός του τελωνειακού καταστήματος (ΣΕ 1082/2014, 670/2012, 7μ. 1062/2000, 1830/1993, 853/1992, 1538/1991, πρβλ. 1546/2005, από τη θεωρία Β. Μωυσίδης, Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας, 2017, σελ.86, Κ.Φινοκαλιώτης, Φορολογικό Δίκαιο, 2014, σελ. 455). Έτσι, δεν δικαιούται να λάβει τέτοια αποζημίωση τελωνειακός υπάλληλος εκ μόνου του λόγου ότι αποσπάσθηκε και

ελάμβανε την αποζημίωση στην οργανική του θέση (ΣΕ 448/2013). Στις τελωνειακές εργασίες, για τις οποίες οφείλονται ΔΕΤΕ, εντάσσονται οι ειδικές τελωνειακές υπηρεσίες και ιδίως: α) η παρουσία, κατόπιν αιτήσεως, προσωπικού των τελωνείων εκτός των επίσημων ωρών λειτουργίας των τελωνείων ή σε εγκαταστάσεις άλλες από το τελωνειακό κατάστημα, β) οι αναλύσεις ή εκθέσεις εμπειρογνομόνων για τα εμπορεύματα και τα ταχυδρομικά τέλη για την επιστροφή των εμπορευμάτων στον αιτούντα, γ) η εξέταση ή η δειγματοληψία εμπορευμάτων, δ) τα έκτακτα μέτρα ελέγχου, ε) η εξέταση των εμπορευμάτων πριν την υποβολή διασάφησης κατόπιν αίτησης ενδιαφερόμενου, ζ) η μεταφορά εμπορευμάτων που δεν έχουν λάβει προορισμό, σύμφωνα με προθεσμίες, σε ειδικό χώρο υπό την επιτήρησή τελωνειακής αρχής με έξοδα του προσώπου που τα κατέχει μέχρι την τακτοποίηση της κατάστασης των εν λόγω εμπορευμάτων και η) οι δαπάνες καταστροφής των εμπορευμάτων (άρ. 42, 53, 52, 56 παρ. 1 Κανονισμού 952/2013).

3. Υπαγωγή και απάντηση.

Κατά συνέπεια, ενόψει του ανωτέρω ιστορικού, καθώς οι εργασίες στην Πύλη 16 εντάσσονται στις καλυπτόμενες με την καταβολή ΔΕΤΕ και υπό την προϋπόθεση ότι η εκτός νομίμου ωραρίου απασχόληση των τελωνειακών υπαλλήλων στη Γ βάρδια της Πύλης 16 (ήτοι, το ωράριο εκτός της ζώνης 7.30 έως τις 19.00 κατά τις εργάσιμες και μόνο ημέρες) είναι νόμιμη, είτε λόγω αίτησης ενδιαφερομένου κατ' άρ. 5 παρ. 1 γ Τελωνειακού Κώδικα, είτε λόγω έκτακτων αναγκών της υπηρεσίας κατ' άρ. 29 παρ. 2 ΥΚ, οφείλονται τα 'Δικαιώματα Εκτέλεσης Τελωνειακών Εργασιών', εφόσον επιπλέον παρέχεται πραγματικά η σχετική υπηρεσία.

Θεσσαλονίκη, 18/5/2018

Ο γνωμοδοτών

